

Didaktické hry – seminár AITEC, Vyučovanie slovenského jazyka v primárnom vzdelávaní
so zameraním na vybrané slová,
DP MPC Nitra – 9. 4. 2013

KAM PATRÍM?

Deti si vyberajú z pripravenej nádoby (košík, miska) slová – napr. vybrané slová, kde chýba i/í, y/ý.-
V triede si určím priestor, kde sa budú tvoriť jednotlivé skupinky. 1. skupina – slová s i/í, 2. skupina
slová s y/ý. Dieťa sa presunie na miesto skupiny, kde je i/í, podľa toho, čo doplní do slova. V závere
pre kontrolu deti zdôvodňujú svoje zaradenie do skupiny. Ostatní sledujú a potvrdzujú správnosť.
Variant: 4 skupiny: 1. skupina – i, 2. skupina – í, 3. skupina – y, 4. skupina – ý.

PLÁVA LOĎ PO ŽITAVE – HRA S PÍSMENAMI

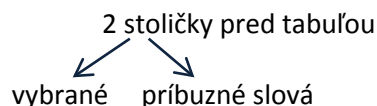
V loďke sú ukryté písmená. Žiaci si ich podávajú v loďke, ako keby plávala po triede. Na tlesknutie
podávanie loďky postojí. Žiak, ktorý drží loďku, vyberie si z nej písmeno a určí ho. Sused po pravej
ruke vytvorí z neho slabiku, sused po ľavej ruke – slovo. Hra pokračuje, môže sa vystriedať celá trieda,
zároveň nenásilnou formou opakujú tému – slovo, slabika, hláska.

VYSYPANÉ SLABIKY

2 vrecká so slabikami preberaných vybraných slov.
Súťaží 1 zástupca chlapcov a 1 zástupca dievčat.
Poskladať v časovom limite čo najviac slov. Môže to byť aj tímová práca, pričom je určený „učiteľ“
alebo „kráľ“ skupiny, ktorý je zodpovedný za správnosť, ostatní sú radcovia a spolutvorcovia slov,
ktoré skladajú.

STOLIČKY

SjL – vybrané a príbuzné slová.

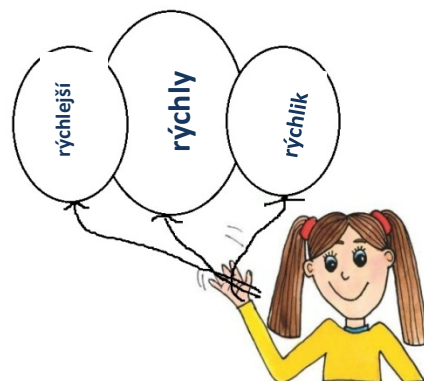

Kartičky pripraví učiteľ alebo žiaci.

2 družstvá: kartičky ukážeme postupne a prví z družstiev utekajú obsadiť stoličku. Ktoré družstvo
prvé obsadí správne stoličky – vyhráva. Kto prvý zo žiakov obsadí stoličku správne, sadne si do lavice
na svoje miesto, ten druhý sa vracia späť k svojmu družstvu dozadu a musí ísť znova.

FAREBNÉ VYBRANÉ SLOVÁ

Pomôcky: veľký baliaci papier, farebné papiere, ceruzky, fixky, lepidlo.
Žiaci na baliaci papier lepia obrázky (farebné vybrané slová + príbuzné slová) pomocou pojmovej
mapy tak, aby vyšiel jeden pekný obrázok. Napríklad: slniečko (bude vybrané slovo ryba) a obláčiky
budú príbuzné slová, dievčatko s balónikmi (veľký balón – vybrané slovo rýchly, malé balóniky sú
príbuzné slová, atď.). Obrázky môžeme prispôbiť ročným obdobiam.

**Didaktické hry – seminár AITEC, Vyučovanie slovenského jazyka v primárnom vzdelávaní
so zameraním na vybrané slová,
DP MPC Nitra – 9. 4. 2013**

Niť

Základom je obrazový materiál (PowerPoint, plagát...). Žiaci sedia v kruhu a poverený žiak povie slovo súvisiace s obrazom (podmienka – vybrané slovo). Ďalší žiaci ho rozvíjajú.
Např. bylina – liečivá bylina – liečivá bylina na čaj – liečivá bylina na babičkin čaj...
Žiakom robí radosť, keď vychádzajú hlavne vtípné nite. Cieľom je utvrdzovanie daného javu.

PUZZLE, PEXESO

Na jednej kartičke je obrázok vybraného slova a na druhej je graficky znázornené.
Tichá pošta s vybranými slovami.

IDE VRECKO DOKOLA

Organizácia: žiaci sedia alebo stoja v kruhu.
Pripraviť: súbor vybraných slov do vrecúška, môžu byť aj príbuzné.
Pieseň: Ide vrecko dokola, okolo stolalala...
Pribeh: Pieseň sa spieva, deti podávajú vrecúško ďalej, každé dieťa si vytiahne jedno slovo.
1. variant: deti tvoria vety na vytiahnuté slová, napíšu ich na tabuľu.
2. variant: vytvoríme skupiny, ktoré z ich vytiahnutých vybraných slov napíšu krátky príbeh, nakreslia k tomu aj obrázky.
3. variant: dieťa povie alebo vyberie z pripravených slov príbuzné slová k danému vybranému slovu.

NEPOSLUŠNÉ PÍSMENKO

Didaktická hra – 1. ročník.
Napíšem na tabuľu slová a žiaci hľadajú, ktoré písmenko chýba. Ak sú žiaci zručnejší, úlohy si vymeníme. Mám s tým dobré skúsenosti, lebo žiaci si veľmi rýchlo zapamätajú správne písanie slov. Vtedy postupujem od jednoduchých príkladov k zložitejším.

REŤAZ SLOV

Jeden žiak si v mysli hovorí abecedu. Druhý mu v ľubovoľnej chvíli povie STOP. Pri akom písmenku bolo dieťa zastavené, na to písmeno žiaci – usporiadaní v nejakom poradí, alebo len tak, ako sedia, hovoria slovo.
Např. b – bytosť – ľava – akvárium... ďalšie slovo začína hláskou, ktorou predošlé končí.

PREKVAPENIE Z OBÁLKY

Ide o skupinovú prácu. Rozdať deťom obálky s vybraným slovom a s čistým papierom.
Každá skupina si zvolí aj zapisovateľa, ktorý na papier spíše príbuzné slová k danému vybranému slovu. Vyhráva skupina s najväčším počtom členov svojej rodinky.

MENO, MESTO, ZVIERA, VEC

Klasická hra, precvičovanie slovnej zásoby, písanie veľkých začiatkových písmen medzipredmetové vzťahy, opakovanie abecedy.

ROZTRŽITÝ POŠTÁR

V obálkach, ktoré sú v 2 farbách sú texty s vynechanými vybranými a príbuznými slovami. V obálkach inej farby sú chýbajúce skupiny slov z textov. Žiaci si v skupinkách vyberú obálku s textom a potom musia nájsť tu druhú s chýbajúcimi slovami. Ak sa im to podarí, uložia kartičky na správne miesto a list (text) nahlas prečítajú alebo prepíšu do zošitov.

UČÍME SA VYBRANÉ SLOVÁ

Keď sa začíname učiť vybrané slová, sedíme na koberci v kruhu. Deťom rozdam kartičky, na ktorých sú napísané vybrané slová. Najskôr slová prečítam aj, potom čítame spoločne. Postupne zakrývame kartičky a deti stále hovoria nahlas všetky slová. Po zakrytí poslednej kartičky väčšina detí vie vybrané slová naspamäť.

KRESLENÉ VYBRANÉ SLOVÁ

Žiaci si vylosujú jedno z obojakých písmen a na kartičku nakreslia ľubovoľný obrázok jedného vybraného slova. Každé dieťa vloží svoj obrázok do čarovného klobúka. Obrázky potom pomenujeme

Didaktické hry – seminár AITEC, Vyučovanie slovenského jazyka v primárnom vzdelávaní so zameraním na vybrané slová, DP MPC Nitra – 9. 4. 2013

a prilepíme na tabuľu, kde je pripravená tabuľka so stĺpcami:
B M P R S Z V

ABECEDA

Písmená z abecedy sú na kartičkách. Deti si ich vylosujú. Učiteľ menuje písmená od začiatku abecedy a deti vytvárajú rad podľa toho, ako idú písmená za sebou. Ak nie je nejaké písmeno vylosované, nechá sa medzera v rade medzi deťmi.
Obmena: od konca abecedy, alebo vytvoriť dve skupiny písmen – spoluhlásky, samohlásky.

NOVINY

Deti si prinesú rôzne časopisy, noviny. Strihajú slová, z ktorých skladajú príbeh. Vystrihnuté slová lepia na papier A4 a potom svoj príbeh prezentujú pred triedou. Všetky príbehy môžeme dať zviazať do jedného celku a máme triedny časopis.
Môžeme sa zamerať na slovné druhy, vybrané slová, mäkké spoluhlásky...

POŠLI TO ĎALEJ – TVORIVÉ PÍSANIE

Žiaci v skupinách vymýšľajú vtipný príbeh o vybraných slovách, používajú papier zvinutý do kotúča. Každý žiak napíše jednu vetu, v ktorej použije vybrané slovo a pošle zvinutý papier susedovi. Hra pokračuje, kým sa neminú príslušné vybrané slová. Potom skupiny svoje príbehy prečítajú. Hru realizujeme aj v PC, kde deti text doplnia vhodnými obrázkami a ja to vložím do prezentácie, ktorú žiaci sledujú, opravujú pravopis a vyhodnocujú a pod.

ČO MÁM V TAŠKE?/WHAT HAVE I GOT IN MY BAG?

Do tašky, škatule dám slová (hračky, vybrané slová, zvieratká). Slová na papieri môžeme nahradiť obrázkami, hračkami. Deti hádajú, čo držím v ruke (ruku mám v taške). Hádajú pomocou opisu. Využívam na hodinách S JL, PDA, AnJ. Na opis využívam práve preberané učivo napr. vybrané slová, pod. m., príd. m. Vyhráva dieťa/skupina čo uhádne najviac slov. Učiteľa môžu nahradiť deti.

IHLA A NIŤ

Pomôckou je penová lopta, ktorá predstavuje ihlu. Cieľom je zveľaďovať slovnú zásobu a tvorbu viet. Ja poviem prvé slovo a podám ju prvému dieťaťu, ktoré doplní k nemu ďalšie. Vznikajú veľmi vtipné, veselé a zábavné vety. Využívam v rámci psychohygieny a oživenia vyučovania.
Niť = vety. Spolu ušijeme nohavice, kabát, ponožky atď.

LISTRY V POTOKU

Motivácia: Jeseň. Listy padajú do potôčika... Nakreslené listy, na každom slovo, v ktorom sa po v píše i/y. Po vyplnení nalepiť na baliaci papier s jesenným obrázkom – práca v skupine.

TELEFÓN

Deti (5 detí) sedia vedľa seba. Prvé pošepká ďalšiemu vybrané slovo, ďalšie má za úlohu pridať zmysluplne druhé, tvorí vetu. Posledné povie vetu nahlas.

OBÁLKOVÁ SKRÝVAČKA

Žiaci pracujú vo dvojiciach (alebo skupinách). Každý na svoj čistý papier nakreslí obrázok, v ktorom je „ukrytých“ čo najviac vybraných slov. Žiaci (skupiny) si ilustrácie vymenia a vybrané slová zo spolužiakovho obrázku zapisujú na ten istý papier – priamo do ilustrácie, alebo na osobitný.

UHÁDNI MA

Pri precvičovaní preberaných vybraných slov. Hra bez slov – využívanie pantomímy a gestikulácie. Žiak si zvolí jedno z vybraných slov a nonverbálne prezentuje jeho obsah, myšlienku v krátkej scénke. Žiaci hádajú – kto uhádne, vystrieda prezentujúceho.

BEHACÍ DIKTÁT

Deti pracujú v skupinách. Každá skupina dostane text – krátky príbeh obsahujúci vybrané slová a čistý papier, ktorý je umiestnený niekde v triede ďaleko od skupiny. Žiaci po jednom ticho čítajú vety, každý žiak príbehne k papieru, kde svoju vetu doslovne napíše. Vyhráva skupina, ktorá je prvá hotová a vety má napísané správne.

**Didaktické hry – seminár AITEC, Vyučovanie slovenského jazyka v primárnom vzdelávaní
so zameraním na vybrané slová,
DP MPC Nitra – 9. 4. 2013**

ZIMA, TEPLA

V triede sú umiestnené obrázky – na netradičnom mieste (pod stolom, na skrinke, v aktovke). Dieťa ide za dvere. Po vstupe učiteľ zadá slovo (ryčí, syčí, sipí...). Dieťa hľadá vhodný obrázok k danému slovu, ostatní ho navigujú (zima – teplo). Následne tvorí vety – Prasa ryčí. Had syčí... Napíše na tabuľu.

ŠTÍTKY

Vybrané slová na kartičkách = štítky sú vložené vo vrecku.
Deti vyberajú a priradujú k obrázkom, ktoré sú premietnuté v PowerPointe.
Obmena: obrázok priradiť k slovu.

BINGO

Vybrané slová v tabuľke (3x3, 4x4). Učiteľ ich približuje opisom (prírodné liečivá na čaj – žiak vyčarkne *bylina*). Bingo vzniká pri vyškrtnutí slov v riadku, stĺpci, diagonálne. Žiak, ktorý skríkne BINGO, vyhráva.

Veľmi radi hru pripravujú samotní žiaci.

HĽADÁM – MYSLÍM – DOPŔŔNAM

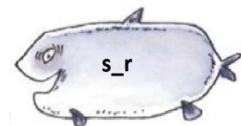
Na tabuli sú „deravé“ slová, teda slová bez niektorých slabík a slabiky, z ktorých si žiaci majú možnosť vyberať (bi/by, bí/bý...). Úlohou žiaka je vybrať slabiku, doplniť do slova a slovo prečítať. Žiaci triedy hodnotia správnosť. Za každé správne slovo = bod. Hru je možné realizovať pre jednotlivcov, rady, chlapci/dievčatá...

Možné varianty = agent 007, bystrý žiak...

LOV RYBIČIEK

3 škatule = rybníky, 3 skupiny žiakov.

Deti lovia z rybníka slová (vybrané slová – aj slová s i/i). Kto správne doplní i/y má bod. Ktorá skupina získa viac bodov, vyhráva. Slová sú napísané na rybičkách.

HÁDAJ NA ČO MYSLÍM

Žiak si myslí napr. vybrané slovo. Ostatní kladú otázky, na ktoré sú odpovede len áno/nie. Ak je odpoveď nie, otázku kladie ďalší žiak. Ak sa žiak spýta – háda konkrétne vybrané slovo – nesprávne, z hry vypadáva. Žiak, ktorý slovo uhádne, zadáva ďalšie vybrané slovo.

SLOVO A VETA

Žiaci si sadnú v triede na koberec do kruhu. Učiteľ vysvetlí pravidlá a hru začne, sedí v kruhu a hrá so žiakmi. Učiteľ povie vetu a pokračuje žiak, ktorý svoju vetu začne posledným slovom, ktoré povedal učiteľ (použije ten istý tvar slova). A potom pokračuje ďalší žiak.

PÁLI TI TO?

Dopĺňať výrok (alebo slovo) podľa zmyslu, významu a počtu písmen hádaného slova. Ak žiak nevie, pýta si pomocné písmenko.

Napr.:

Mýliť sa je ľudské, zotrvať v □□□□□ je hlúpe (omyle).

Loví zver bez povolenia. □□□□□□□ (pytliak)

Môže sa využiť pri vyvodzovaní významu vybraných slov.